

**Baptiste Mantuani vatis presta[n]tissimi diuinu[m]
secu[n]de Parthenices opus**

Baptista <Mantuanus>

Colonie, 1519

Secu[n]de Parthenices. Liber. iij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71304](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71304)

Et modo florentes annos ingressa iuente
Sponte tibi mala tanta paras. vis ferre latentes
Carceris obscuri tenebras. vis ferre catenas
Extremaque pati seua inter vulnera mortem.
Ah miserere tui saltem. miserere tuorum.
Deserte miserere domus. lamenta precesque
Ne contemne tue gentis. deponere rigorem
Marmorum virgo. ne contra iura deosque
Femineas extende manus. tibi gloria victe
Maior erit quam victrici. spes unica tanti
Sanguinis extingui prolem pati tuorum?
Carminibus tua corda malis possessa retardat
Christus. et haud compositis mentis cognoscere sanctos
Non sineris monitus. sed mox ut mortis ad aram
Numen adoraris pulsa caligine tollet
Libera mens oculos. et te tua lumina lero
Accipient vultu reducem. quod lenta resistis?
Rumpemoras. ne te clementia Caesaris vllum
Ad scelus inuitat. nec ad importabile pondus
Urget opus leue. iucundum. laudabile. sanctum
Imperat. id preceres optant. id supplicat omnis
Urbs tua. Quid tantis et sola et femina votis
Non parere potes. da iura calentia Marti
Dux tibi Caesar erit. nos te comitamur euntem
Sic ait. et Caesar nutu assentitur et ore.

¶ Secunde Parthenices. Liber. iij.

Regia progenies fixis immota manebat
Luminibus turri silis. quam saxea moles
Sustinet. atque omnem fert incoccussa pcellam
Et tali assurgens sermone silentia rupit
Si mea mens villo poterat sermone moueri
Doc fateor compulsa foret namque omnia rhetor
Attigit humanum quibus est mutabile pectus

Et factum satis est arti. si inuicta remansit
Diuine hoc virtutis opus. si numen abesses
Victor erat. grauius potui succūtre dictis.
Victrices habeant lauros prolataq; pugne
Dona. ferat virtus et nō fortuna coronā.
Quod potuit fecit. potui sine numine vinci.
Sed mihi numen adest q̄ mens arrepta moueri
Nescit. ad Euphratem poti⁹ sua flumina mittet
Eridan⁹. Tyberim Tag⁹ influet. Abdua Nilum
Ante et Pyrenes Rhodope iuga mittet ad arces.
Taurus ad Athlantē fugiet. Carmel⁹ ad ossam.
Quā mea sanct⁹ amor Christi p̄cordia linquat.
Quā marti et gelidis ponā libamina saxis.
Nec superos odi nec numina sancta nec aras
Numinibus sacras. vix que numina vanum
Uulgus ait tenebrosa sequens vestigia patrum
Numen habere nego. teneat si iuppiter arcem
Etherea quis templa ioui quis sacra negabit.
Sponte ego tura ferā. Vener⁹ si numen haberes
Numen adorare. Phebum sequar atq; sororem
Si soror et phebo dii sunt. venerabimur aram
Palladis. ethereo pallas si nata cerebro.
Impius et mergi dign⁹ phlegetonte sub imo
Sacrilego quicūq; xum sermone lacessit.
Sed vetus et toto iam vulgatissimus orbe
Mortales inter miseros efferbuit error.
Atq; aliter q̄ res habeat sentire coegit.
Somnia nec refero. sed qd̄ narramus aperta
Monstrari ratione potest. Dic optime Rhetor
Quis fuit ante iouem. q̄ lucida volueret astra.
Qui regeret celi cursum. qui clauderet vndas
Littore. qui leto vestiret gramine campos.
Mund⁹ em̄ fuit ante iouem. q̄ rapi⁹ ab ipsa

Fauce patris coribantū opa trāstatis ad Jdā
Snoſiacaly domos. creteo creuit in antro.
Iuppiter est igif proles humana. propago
Est humana iouis. nullū fecere qđ ipsos
Esse deos testet opus. furta. arma. rapine
Stupra. doli. fraudes. opera hec p̄clara deoz
Dinsane hominū mentes. que credere diuos
Artibz hic factos potuere. ardentis olympi
Artificē fecere hominē. cementia nulli
Admittēda viro Deus est eternus. ⁊ ingens
Nec cōprensus adhuc. nec q̄ p̄prendere possit
Mens est vlla deū. Simplex essentia. nullis
Intercepta locis. nō circūscripta figuris
Unus ⁊ in plures nunq̄ diuisus. ab omī
Conditione procul nostra. mortalia nedum
Omnia. verum etiam vincens celestia longe
Solut hic immēsum fecit nō iuppiter orbem
Quicqđ hz phlegeton. quicqđ caua viscera terre
Quicqđ inest pelago. quicqđ secat aera pennis
Lōdidit. ⁊ solus totū hoc op⁹ ipse gubernat
Que narras de prole iouis de stirpe deozum
Scenica sunt. leuibz vulgo recitanda poetis
Exhibitura iocos populo plausumqz theatro
Iuppiter ⁊ proles ita sunt in sydera lati
Ut fera syluosa nemees. vt portitor helles
Portitor Europes. Auriga. ⁊ Jasonis Argo
Pegasus. arctophilax. ⁊ raptis miluius extis
Cesareusqz thron⁹. coma regia. procyon. vise
Lorum. olor. lep⁹. ara. canis. lyra. cancer. ⁊ vrus
Atqz alie celi forme. quas grecia mendax
Finxit. ⁊ audaci vatum facundia cantu
¶ Non ita nature speculati arcana sagaci
Ingenio sensere viri. quos attica tellus

Duos iudea tulit. babylonq; antiqua magorum
Clara rudimentis. bragmanarumq; reposto
Ora iacens mundo nudis vicina sophistis
Primus Anaxagoras quadam celestia duxit
Mente regi. nō ille iouem non ille mineruam
Non Maia Semeleue satum prefecit olympo
Non hominum quemq;. breuib; qui tanta lacertis
Corpora perpetuo nequeat conuoluere gyro
Ethica cecropias docuit qui primus athenas
Insignis virtute senex simulachra deosq;
Risit. z hic sophie princeps ab Apolline vestro
Dictus z iccirco iussus potare cicutam
Matre Perictonia veniens a stirpe Solonis
Clarus Aristocles. humeris plato dictus ab amplis
Cum comite Eudoro nostram peruenit ad urbem
Quicquid ab habramo nostri didicere parentes.
Transulit ad graios. zab his academia terris
Ora deos plures aufert. vnumq; fatetur
Artificem mundi dominatoremq; deumq;
Magnus Aristoteles hominum figmenta perosus
Lyncea in ethereos attollens lumina tractus
Uidit in hac vnum mundi testudine numen
Et coluit. patrios ideo fugisse penates
Euboicosq; lares fertur petisse. diemq;
Calcide supremum longa clausisse senecta.
Dic deus errantes miserans in imagine nostra
Venit. z istorum fraudem detexit z artes
Spirituum. sacros quibus indulgetis honores
Dic deus. hunc vnum colimus. vobisq; colendum
Dicimus. at plures luci preferretenebras
Et celo pblegetonta volunt z funera vite
Duius in aduentu vester trepidauit Apollo
Squallidus. z vultu radios contraxit opaco

Lum cecidere deum statue simulachraq; miris
Sunt contrita modis. vestri meminere parentes
Dunc solymi vates perhibent vestreq; sibylle
Secula facturum lustratis aurea seclis
Duius ob imperium eternum promissaq; genti
Regna sue nec forma meos nec scepra nec etas
Sollicitant animos. bona nec mortalia tanti
Ducimus. hoc etiam vestri docuere poete
Nam quid Lyriopes ⁊ grai filius amnis
Vos aliud docuit. fragilis q̄ noxia forme
Blandimenta malis prebere incendia curis.
Et sibi nec solum alijs inferre venenum
Et quid opes aurumq; Mide monuere quid ausus
Quid phaetontis equi. nisi qd̄ vota improba regum
Diuitieq; abeunt pessum. secūq; ruinis
Inuoluūt grauib; reges regumq; ministros
Dicite Plutoni veterum prudentia vatum
Cur subiecit opes. forsan quia viderat aurum
Ex ima tellure trahi. sub montib; altis
Res latet. argenti decoz est in viscere terre.
Berica testatur regio. Pactolus ⁊ hermus.
Astipulantur. agunt etenim fluentis harena
Diuitias. fuluumq; trahunt cum piscibus aurum
Et quia sub terris ditem regnare volebant
Que tellure latent diti attribuere profundo
Foritan hec fuerit ratio que mouerit illos.
Altera se nobis longe prestantior offert
Ad mores inuenta bonos. studiosa salutis
Consona dogmatibus nostris. concedimus ergo
Diuitias orcho. quia sunt fomenta malozum
Et scelerum instrumenta. quibus subuertitur omne.
Iusticie robur. cecos quibus itur ad amnes
Sulfureosq; lacus. regnum implacabile ditis

Non aliam ob causam mundi saluator iniquas
Appellauit opes: 7 lucra ferentia mortem
Distribuenda pios hominum mandauit in usus
Discite vestrorum monitis contemnere quicquid
Est mortale. omnem regna in celestia curam
Ferre. nec etati fluxe neu fidite vite
Mobile tempus abit. mora nulla fugacibus annis.
Nunc quoq; dum loquimur Cesar tua preterit etas
Anxia. nec gelidam tradat tua purpura mortem
¶ Finis erat verbis. vno cum rhetores ore
Nil veriti regem (res admiranda superbum
Sacilegum quiddam simulachra deosq; fatentur
Incestumq; Jouem. subitoq; afflata repente
Numine tota cohors victorem extollere christum
Levit. 7 in summam fidei prorumpere laudem
Torna supercilio Marentius ora minaci
Tollit. 7 accensus flagranti corda furore
Elata vocat arma manu. citus arma satelles
Admouet. accursu proceres tenuere citato
Talibus ardentem furis subuersa tumultu
Omnia precipiti. postq; sedat aparumper
Ira. leues animos dixit que mouit herinnis?
Quis malus inuastit nutantia pectora demon?
Ergo ne femine potuerunt vertere nuge
Uos quoq; vos inquam quos defendenda deorum
Causa peregrinis ad nos contraxit ab oris?
Dochonor exhibitus vobis hoc dona merentur
Doch suspensa tolo. sic nos sic omnia Rome
Numina negligitis. que tanta ignauia multos
Una puella viros superat. proh dedecus. inter
Milia tot prestantum hominum certaminis huius
Premia fert mulier. sic rex concorditer omnes
Respondere viri. quid nos terrere minando

Niteris. illabi manifestum in pectora numen
Sensimus ⁊ rutilare sacro caput illius igne.
Uidimus. ⁊ alibi flammās ex ore loquentis
Uincitur a superis. ⁊ victi ponimus arma.
Da veniam Celsar. Christi transimus ad aras
Iuppiter ⁊ proles ⁊ numina falsa valete.
¶ Celsaris ex templo facies excanduit. ardent
Lumina. labra tremunt. rauco clamore ministros
Conuocat. infandum facinus iubet. ore tragedo
Atq; sophocleo scelus enarrabile cantu
Tollite sacrilegos clamat. iugulate deorum
Sacra praphanantes. aibusq; epulanda per agros
Extra date hec illis sint premia. vadat ad vltis
Fama peregrinas. tante victoria pugne
Has habeant lauros. hec gloria segnibus esto.
Ite rogam ingentem struite. ⁊ date corpora flammis.
Et cinis equoreas vento rapiatur in vndas
Talia fulmineo iaculans late intonat ore.
Attoniti tremuere omnes. feralibus armis
Circumfusa cohors vinctos pretoria ducit
Rhetoras. ⁊ magno circumstrepit agmine miles
¶ Uoce recedentes tali Catharina monebat
Ite triumphales anime. superate tyrannum
Ite alacres. hodie vobis referantur olympi
Limina. momentum mors est. vbi transit. ether
Panditur. ⁊ liber petit ignea spiritus astra
Ite domos celi sanctosq; intrate penates.
Ite sequar. nec vos sacri iactura lauacri
Terreat. abradet scelus omne salutifer ignis
Nec mora. comportant alij sarmenta trabesq;
Materiam arentem. ⁊ sylue virgulta saligne
Et piceas alij pinos ⁊ odorea cipressi
Robora. iuniperi ramos campoꝝ patenti

Construere pyras. adipem fomētāq; flāmis
Plurima subiūciunt. oleeq; liquorib; addunt
Sulphura. certatim coit omnis turba. vieq;
Eructant hoim turbas. velut aggere fracto
Cū Padus in virides spumāti vortice cāpos
Inflit. euertēs segetes. spemq; obruit anni.
Subiecere faces. salit ardua flāma. comāq;
Spargit. 7 in nubem fumi glomerant opacā.
Corripiunt vinctos bini. stringuntq; retorto
Fune manus. 7 fune pedes. iaciuntq; p̄ altos
Ingenti clamore rogos. furit ignis. 7 ardor
In mentū salit atq; comas stridore corusco.
Tanta sacerdotis alacri spectacula vultu
Conspiciūt. tabulisq; iuuant incendia iactis.
Cesaris extollūt animos. vrgentq; ministros.
Et redūsse deum libamen 7 orgia gaudent
Extinctis mox busta viris cecidere. nec artus
In cineres abire. togas 7 corpora lambens
Leniter. abstinuit. viresq; coercuit ignis
Ipse suas sanctos veritus tractare. sepulchro
Christigene intrepidi sublata cadauera ponūt
Suppliciter flentes. 7 tristia funera ducunt.
¶ Quid adhuc auid? Cesar. nec crimine tanto
Tertius. aut multo madid? post prādia baccho
Mandat ab obscuris forib; cecoq; reuulsam
Larcere victricem mensis astare puellam.
Illa catenarum strepitu per lata sonante
Atria. nil pauitans duri subit ora tyranni.
Lōposito vultu 7 frontis seriate parumper
Uix tandē posita. ficto rex pectore satur
Regia p̄genies virgo tua maxima virtus
Insigni nobis hodie certamine nota
Cōciliare potest tibi me. nisi nra vereri ee lū

Sacra negas. verba igitur palinodia verbis
Est dicenda palam. ne te male numina pdant
Est placanda deum dictis melioribus ira.
Illa. quid his iterum nugis me vertere tentas
Lelax ait. Tu saxa colas. sine numina nobis.
Forfan honoratis lapides. qui creditis olim
Deucalionis homines de totibus ortos.
¶ Talibus accensus dicitis Marentius altum.
Ferre clamabat date verbera. verbera licitor
Expedi et nudos humeros ac pectus apertum.
Virginis inuadens crebro ferit impius ictu
Innocuum corpus. miti gemit ore. deumque
Alloquitur virgo. nostri cape sancte cruoris
Primitias. animam serua. sic victima. fluxum
Corpus. ut Dabram? seruato pignore sacrum
Fecit. et illustris pecudis cruor imbuisset aram
Sic mea seruata caro concidat hostia mente.
Sic ait. ex oculis lachryme fluxere tepentes.
Ora genasque rigant. largus de vulnere sanguis
Labitur. et terram cedes effusa cruentat.
Supplicio affectam tali iubet ire sub umbras.
Nullaque bisseis preberi alimenta diebus.
Vertit abstergens. oculis gemebundaque pectus
Uelat. et in noctem lachrymas descendit opacam.
¶ Est locus eorum phœbi nascentis ad ortus
Arduus attollens vicina cacumina celo.
Thraicia maior rhodope. sublimior ossa
Pelion emoniū superans et culmen olympi
Caucasosque niues ubi sunt iuga maria Tauro.
Illic perpetuo vernantia gramine rura
Perpetui fructus eternaque gratia florum
Uernaque temperies semp. sine nubibus aer
Lympid? Auster abest. boreas non sibilat. Eurus

Exulat. occidua Zephyrus nō murmurat aura.
Dic primeua quies homini. ieiuna priusq;
Infelix verita vitiaſſet guttura fruge.
In medio fons eſt lato pulcherrimus orbe
Quattuor vnde ſnūt occulto flumina curſu.
Nam tria ſecretis delapſa meatib; arcton
Verſus eunt. at mox verſo reuocant in auſtrū
Tramite. ad ethiopes cōbuſtaq; ſolib; arua
Deſluit aſſiduis quartū. Meroemq; reſuſo
Surgite plectēs menphitica regna pagrat.
Ad vitrei fontis ripas in margine leto
Sūt oleepingues. ſunt medica mala. Lipreſſi.
Et ſemp virides lauri. palmetaq; longis
Frondib;. ⁊ pini pingues. ⁊ myrtea ſylua.
Sunt ⁊ odorate Cedri ſecundaq; ſemp
Ficus. ⁊ vua grani pendēs in palmite. pruna
Cerea. iuglandes. ⁊ amygdala. purpureūq;
Quod tulit arctois pomū Lucull^o ab aruis
Prata ſub arborib; raris florentia ſemp.
Lilia. ſerpillū. Narciffus. amaracus. omne
Bramen odoriferū. viole. roſa. baſſamus. arbor
Thurea. myrtha. thymū. bux^o. terebinth^o. amomū
Nardus. ⁊ Ziacois frondes. roriſq; marini.
Irriguos circū riuos ſua brachia tendunt.
Innocui vitreo ludunt in gurgite piſces.
Utera diſſendūt pecudes. hic nulla leonū
Semina. nō ſerpēs. nec cauda ſcorpia vnca.
Omnia tuta. cubāt lepores. nec bella nec vllas
Inſidias metuūt. cantu nemus omne volucrū
Perſonat. ⁊ florū p ſumma cacumina nectar
Libat apīs. lectūq; cauis opus aggerat antris.
Nūcius ante pater ſumma quē miſerat arce
Virgineo occurrēs morbo caſuſq; futuri ee. iij

Præscius inde fauos illis ⁊ mella diebus
Pomaq; decerpens dapis incōsueta ferebat
Lenia deserte trans equora lata puelle.
Nec sunt illa quibus felicem pabula vitam
Delias ⁊ locū longeuā in secula ducunt.
Omniaq; infuso curauit vulnera moly.
Moly qđ omnigenis fecit deus vtile morbis.
Nigra subest radix. viridis coma. floribus albet.
¶ Jam bisseua dies ierat. reuocat ab umbris
Ambrosiū vultu referens Catharina decorem.
Nec tenuata fame nec tristi squallida nocte.
Cesar vt asperit solitū decus oris honesti.
fraude ministroz pastā putat. estuat. ardet.
Uociferans. trepidat mugitū regia tanto.
Nō secus ac naute pelago cū turbidus imber
Ingruit. ⁊ rauco volitat cū murmure nubes
Pulsa noto. tumet vnda. micat pice nigrior aer
Ignibus. ⁊ tonitru intenti tonat altus olympus.
Perdite custodes. clamat vel mergite ponto
Lergore confutos. siculis vel adurite tauris.
Iussa citi Saramas Nasamon maurusq; facessunt
Marmaride. Psilli. Numide quibus vna libido
Sanguinis. accensos miseri raptant ad ignes.
Uinculaq; inūciunt pedibus. terraq; volutos
Versatosq; luto ⁊ sedatis puluere terga
Ad tormēta trahunt. nihil illis mollia profunt
Verba precū. lachryme nihil inter sba cadētes.
Nil longi labor obsequiū. votisq; vocata
Numina nil p̄sunt. manet implacabile pectus
Regis ⁊ indomitū virus medicamine nullo
frangitur. o infelix que te inclementia Cesar
Virgo aut innocuos hoīes torquere coegit.
Nō ego terrenis epulis sed ab ethere missa

Sum dape pasta dies bissex. q̄ pabula genti
Per deserta dedit solyme. cū vecta p̄ vndas
Equore suspensō pancheos venit in agros
De quoq̄ certantē pro religione fidēq̄
Asserere audentē pavit. sanavit. ⁊ ipsa
Parta salus opus esse docet celeste. cicatrie
Nulla p̄ offensos ferro reprehenditur artus.
Incipe sedata fieri clementior ira.
Et neq̄ sanguineo similē te finge Neroni.
S; qualis Trajanus erat. vel iulia proles
Augustus qualesq̄ tulit gena flavia reges
Et patrem ⁊ natum. quoz vestigia debes
Sancta sequi si vis tanto succedere regno.
Dignus eris. si iustus eris. clementia reges
Efficit imperio dignos. p̄ immanib; actis
Crueli mercede deus tibi digna rependet
Premia. crudeles superi crudeliter vrgent.
Uicit femineo facundia iuncta decori
Sedatusq̄ paz Cesar. quo perdita Virgo
Usq̄ Jom differs inquit parere? inuente
Nec miserere tue? Non te seruisib; vtar
Obsequijs. nec em̄ id patif tua forma nec etas.
Assentire meis aliquando ⁊ subde rebelles
Imperijs animos. Quid me respōdit iniquis
Solllicitas vobis? ⁊ turpi pectora voto
Feda geris? cur sancta audes violare pudorē?
More suum ceno assuetus cordescere nunq̄
Desinis. ⁊ munde nescis assuescere vite
Sic tua te instituit ven? hec documēta tuoz
Casta dēi. Sunt hec quib; assentire iubemur
Imperia? hi monit?. Utr; tua puida virtus
Consultit vtilius nobis humana ne iussa
An diuina seq̄. Qd̄ amas deus odit. ⁊ audeo

Impugnare deum cum sis mortalis. ab vrbe
Eiuis hec tā vana meis documenta tulisti
¶ Erubuit Cesar. sceleris mens conscia nō fert
Iurgia. nō audet vultus attollere. seq̃
Vertit ad Ichthyolū. z reuehi p̃cepit ad vmbra
Carceris. atq̃ nouis tradi custodib̃ antrum
Ichthyol⁹ vero cui mens crudelis z atrog
Ingenium. regi quidnā vulgarib̃ inquit
Danc penis terrere paras? sub sydere natam
Credimus helleo. nam frons marpeſſa caute
Taurominitana asperior. rigidog̃ adamante
Durior. ausonios fasces nostrasq̃ secures.
Ridet. z imperio diuum' parere recusat.
Cedimus. an iustis. rementē vrgere flagellis
Prestat: z imperij causam diuūq̃ tuerit
Mollia nō obstant duris. nec fortia possunt
Debilibus vinci. nec ligno saxa cauantur
Nec manib̃. sed duro marmoza ferro.
Mena contortis magno molimine saxis
Eruimus. si auferre paras a virgine Christum
finge rotas. magneq̃ aliquot vertiginis orbes
Et crebris armetur opus mucronib̃ omne.
Et radij cultros z curuatura rotarum
Ancipites habeant. Orbis p̃trarius orbi.
Currat. z affixos verso secet impetus axe
Persephone immanes penas z seua docebo
Supplicia occultis voluēs corda ip̃ioz mis.
Aspera inhumanū flexit sententia. regem
Queritur in tota si quis foet vrbe perillus
Atq̃ Pheroclea quib̃ prestantior arte
Dedalus. aut auctor troiane cladis Epeus
¶ Nox erat. z mediū celi stellata per axem
Cum Jone ducebant nitidi vestigia pisces

Maximus etheri Christus regnator olympi
Agmine celicolum magno stipatus ab astris
Labitur. et niuei transit per cornua tauri.
Intrat ad humetes umbras et triste barathrum.
Fit sonus. et nigram subito lux aurea noctem
Dissipat. apparet pulchra sub imagine diui
Primus Joanes. humeros cui lucida vestit
Pellis. et aurati pendent in tergo villi
Alter erat senior Petrus cui candida mento
Cesaries gemineque micant in pectore clauis
Tertius ardenti Paulus mucrone coruscans
Igneus ore. ligant intertextura guttura gemme
Quartus Joanes aquila signatus. amictu
Lucet in albenti. mentoque et vertice canus
Diipmi. sua queque ducunt stant agmina circum
Squalloz abit. fulget paries. circumfluit aer
Fragrat. et armenio carcer lustratur amomo
Tum vultu diuum dominus sic fatur amico
Nactenus ex alto pugnam spectamus orbe
Occultaque tuis procul aspirauimus orsis
Fortibus. hec clare fuerint prelude pugne
Nunc acie tota pugnatur et omnibus armis
Macte et in extremo palmam ne desere cursu
Pars superest tibi parua vie. iam proxima palme
Curris. et apparet grauium suprema laborum
Meta. dies feret optatum tibi crastina finem
Dixit. et ambrosia frontem perfudit et armos.
Et sic fatus abit. dulcique adit ethera cantu
Altera lux aderat. feralis machina celo.
Erigitur. populique foro concursus aperto
Logitur. horrescunt visu. et crudele fatetur
Id genus insolitum pene. de robore querno
Texitur. et bisex cubitis ascendit in auras

Pons. ubi voluceros lictor se attollit ad axes
Impulsi magnis strident conatibus orbes
Rostratig micant gladij. curuisq; minantur
Dentib;. z paruo inter se discrimine distant
Corpus vt affixum lateri e regione locatum
Discerpat latus. atq; vno secet omnia cursu
Membra leues subito pcul iaculanda p auras.
Terrificū incutiens animis structura pauorem
Aspectuq; nocens solo. super aurea sedit
Stragula. z a tecto spectat Maxentius alto
Lōiugis extendēs baecatā ad colla sinistram
¶ Protrahit virgo. q̄ postq; immania vidit
Currere protensis armata volumina rostris
Substitit. z presso suspexit sydera gressu
Sic memorans. Obiiste pater crudelibus ausis
Percute tentatos orbes. ostende tyranno
Te ioue contempto celi terreg; potentem
Infelix videat contabescatq; videndo
Quanta tue virtus z quāta potētia dextre
Uix ea finierat gelida cū erupit ab arcto
Uent;. z ardenti resonās cū fulgure fulmen
Brandineq; immixta nymbo caliginis atre.
Dirūpitq; rotas. trabibusq; p aera pulsis
Maxima consequit strages. quo territa vertat
Turba pedem noctis tenebris inclusa pfunde
Nescit. z attonitos frustratim machina latens
Opprimit. auditur clamor. sonitusq; ruentum.
Impete cum magno trabiū periere ministri.
Quatuor (vt fama est) rapuit furibunda viroz
Milia tempestas z lapsus ab aere turbo.
Ut dies claro deterfit nubila celo
Detegit clades hominū. laniata p omne
Membra forū. facies vste. conuulsaq; labra

Dentibus exercitis. lacereque per ardua vestes
Eulmina tectorum mixto fluit unda cruore
Que superant cladi lugent communia matres
Funera pelle. lamenta per omnia surgunt
Cōpita. et ingenti tota urbs plorat aceruo
Plebis in occasu tante gaudia per auras
Persephone volat. ac socios ac demonas omnia
Ad predam ciet ex aris adytisque deorum
Illi precipites altis et turribus adsunt.
Corrumpuntque vagas animas. stygiaque coercent
Funibus in fasces. et in intima tartara voluunt.
Persimiles aquilis quotiens videre volucres
Dulcibus et stagnis tolli. tenuemque per auram
Nare catervatim. campisque inferre volatum
Qua rigat effusus Mantoam gressibus urbem
Mintius interens iuncis et harundine ripas.
¶ Sanciam iam dudum ceco regina dolore
Dissimulare nequit flagrantem pectore flammam
Sicque virum alloquit. que te immanissime que te
Pestis agitur manifesta vides miracula. nec dum
Irritare deum cessas. tibi me quoque christus
Abstulit. et viuo crines in flumine laui.
Nec tua sum posthac. nec me reuerentia martis
Nec Jovis vlla tenet. tua sint hec numina. vincet
Christus. et occubescit cum religione deorum.
Cesar ad hec frendens proterquet lumina tenso
Torua supercilio. et clamans noua funera lictorum
Poscimus. accipe et hanc. et amaro vulnere truncis
Uteribus cesa caput a ceruice reuulsum
Equoree volucres habeant. piscabitur illud
Petrus. et inuentum Christi suspendet ad aram.
Nec mora. dum totam magnis ululatibus urbem
Dira lues agitat. dum cedibus omnia proplet ff 6

Persephone exultans et tanta strage supbit
Uncta man^o sparsis trahit regina capillis.
Res indigna nimis. missosq; ad colla capistro
Ducitur ad litus lacrymas et crine ligata
Arboris ad ramos. patulis q; umbrata lacertis
Stabat harenose frondens in margine ripe
Afficiunt probris et multo verberare. tandem
Pectore couulso pharias truncatur ad arces.
Eranimes artus nudant. rapiunt in aures
Implicitumq; comis aurum. gemisq; monile
Diues. et amisso seuit fera turba pudore.
Leu plures cum nocte lupi inuenere relictam
Desidia pastoris ouem simul agmine facto
Comune inuadunt preda atq; in vulnera certant.
Dilaniant. caput hic. secur ille. in clunibus alter
Pascit et fauces implent. rictumq; cruentant
Audient horrendum facinus. veniensq; repente
Porphyrius multo raptum cum milite corpus
Exit humo lacrymas meritisq; exoluit honorem
Infelix quantum fors et breuis hora sinebat
¶ Itaq; novas afferte dapes. discubere tempus
Cesar ait. sat mane Joui superisq; litatum
Omnibus. et fuso placati sanguine manes.
Solvite tristitiam. curasq; immergite baccho
Debet noua nupta mihi. namq; impia coniung
Per noua iudeo nupsit diuortia christo.
Ferte cados. date creteo de palmite uina.
Ponite amyneos latices. chiumq; liquorem
Et si quid campana sui vindemia misit
Nectaris. omnigeno spument crateres hiaccho.
Discubunt. celeres volitantq; agilesq; ministri.
Et mensas epulis onerant. Maxentius ira
Iadudum exustus largo se ingurgitat haustu.

Sepius. et pergit venas inflare calentes.
Callida per sephone grauius conuiuia ripis
Immiscere volens sumptis pteruolat alas
Equoream simulans volucrum petit ardua nubes
Itaque reditque frequens. ducitque per aera gyrum.
Barritusque sonat pluuio. denunciat inquit
Ichthyobolus ventos tempestatesque futura
Iam pelago furor et nautis grauis ingruit imber.
Cesar ut audiuit pelagus. succurrit imago
Eoingis ad litus. cesar iubet ire ministros
Necropo limas trahi. et codi tellure cadauer.
Respondere ducem iam dudum funere ducto
Porphyrum veteri regum imposuisse sepulchro.
Ecce iteque lachrymas iteque ciet ira furorem.
Letaque subuertit preceps conuiuia luctus.
Porphyrum Cesar tunc e regione sedentem
Pallidus et stomachum vultu pressus opaco
Alloquit. Quid me inuito violenter ademptum
Corpus humas. Que religio? que cura meorum
Prouidus. ardorem mentis ratione gubernat
Et placidis mulcet bacchantem vocibus iram
Porphyrus? Nobis Cesar fore dedecus inquit
Immortale ratus si peruenisset ad aures
Urbis id infandum facinus quod percitus ira
Incoposque tui mandas. celanda putavi
Corpora defuncte. et sceleris monumenta nefanda.
¶ Sed furor impatiens freni. mitescere nulla
Uoce potest. similisque Padi torrentibus undis
Estiuo cum sole niues saxosa gehenne
Precipitant iuga. si cursus occludere tantos
Obiice contortis crescunt spumantia terga
Uorticibus. semperque magis violenta supbit
Logeries. tumidaque punit retinacula mole. ff ij

Donec iter gurgēs agat indignatus aptum.
¶ Quid scelus excusas hominū turpissime Cēsār
Inquit et ignaua regem grauitate lacessis.
Omnia Therſite ſimilis. qđ gutture latras
Sardanapallacoꝝ pallenti excanduit ore
Dux animo dextraqꝫ potens clareqꝫ ſupbus
Militie titulis. voluitqꝫ inuadere pectus
Cēsaris. et capulū dextra cōplexus eburnū
Deſiit. ardentē virtus cōpeſcuit iram.
Atqꝫ ita ſuſpirans fatur Quid fida tuorꝫ
Pectora Maxenti ſobis p̄mis acriboꝝ Et quid
Leta procelloſo turbas diuina vultuꝝ
Si tibi cauſa minꝫ placuit recitata. fatebor
Altera cauſa ſub eſt potior. Sepelire iacentem
Religio Chriſti dominā me iuſſit. et ipos
Rhetoras ante dedit tumulo. Nā flumine viuo
De qꝫ (ſi neſcis) lauit regnator olympi
Chriſtus. et abiecto veꝝ Ioue numē adoro
Sancius incōpoſqꝫ animi Maxentius. ergo
Tu qꝫ carminibꝫ magicis ſubuerteris inqꝫ.
Tu magicas artes. tu cedē. incēdiqꝫ audes
Dux ait. infelix ſequere. et ſcelus om̄e reuolue
Ingluniam nutri. duro rape viſcera ferro
Sanguine tinge manꝫ. innoxia mēbra trucidā
Numina Maxenti. iuſtiſſima numina tantū
Sūt viſura nefas. meritas dabis impie penas
Expectāt te Thybris aque. calor iſte ſub vndis
Occidet. et tanqꝫ Phaeton temerarius are
Puſſus ab excelſo vaſtū rapietis in equorꝫ.
Forſan et inuenies extincte coniugis ora
Interea pinguem nutri delphinibꝫ eſcam.
Ira (ſcio) tua me morti iam deſtinat. vltro
Ibimus. et ſtrictos caput extēdemꝫ ad enſes

Noxia cū rapide purgārint secula flammē
Mēbra memor vestri deus imortalia reddet
Interea gaudete bonis celestibus. Inter
Spirituū cetus alacres. ⁊ sancta precati
Numina terrigenis Christi implozate fauorē
Pectora trunca iacent. fusosq; rubescit harena
Sanguine. mactata ē duplex hecatomba tonāti
Eum duce bis centū comites in littoze celos
Christigene effossis melli iposuerē sepulchris.
Et iam prona dies nocti cedebat. ⁊ ymbria.
Deciduo radians excelsam lumine calpen
Eum furijs Cesar longis iam fessus ⁊ ira
Sic secū. Que tanta istis pstantia: quodnā
Robur inest animis tantū: q̄ pectora virtus
Incōcussa regit: que spes: q̄ p̄mia tantū:
Morte qd̄ expectāt obita: neq; credere dignū est
Sancti? his numē. q̄z res publica pauper
Quā nostris qui regna tenēt telluris ⁊ vnde.
Illā ego numinibus gentē melioribus vti
Crediderim. cuius terrena potentia maior
Nā si regna dei arbitrio terrena gubernant
Distribuitq; suo. qui dant maiora putandi
Maiores. lybiā Juno. regna attica Pallas.
Iliacā Phebo. Tarpeā Juppiter arcem
Cōstituit. regnū regno ceu numine numen
Maius erat. s; christigenis nec regna nec vrbes
At fuerit satius tantos sedare tumultus
Unius interitu. vel si mutabitur eius
Cōnubio. tantūq; decus seruare iugali
Federe. ⁊ has tandē curas extinguere tedias
Saturni iam bruma dies ⁊ leta reducis
Tempora. q̄ nobis patrio celeberrima ritu.
Iucūdos hyberna sales ⁊ penia poscūt ff liij

Ocia nocturne poscunt conuulsa mente
Expeditam. tristis nese inter gaudia luctus
Ingerat. interea placidas mihi iuppiter vndas
Aequoris. z cursus dabit ad mea regna secūdos
Dis dictis placet accito lictore puellam
Duci iterū e tenebris. iterum tentare loquendo
Virgineūqz nouis pedicis captare pudorem
Quā simul ac vidit sic est aggressus. Amiclas
Troius assultu subito expugnauit adulter
At tua terdenis nondū est mollita diebus
Duricies. Ponti glacies hyrcanaz tandem
Frigora. z arctoe vincuntur sole pruine
Tu Setico sopita gelu vel gorgonie visa
In silicē durata nequis mansuescere. Quercus
Dortheus. Amphion lapides. delphines Arion
Mouit. z orpheos senserunt tartara cantus
Tu niue frigior. tibi ferrea corda. sepulti
Usqz adeo tibi sunt sensus. hebetataqz mentis
Lumina vt albenti videre simillima saxo
Coniugis assyrie verso. que in marmora vultu
Fluxit. z ardentē spectat fugitiua Somoram
Heu quidnā tra gentum moremz iuente
Molliciemz tui sexus generisqz superbi
Stemma. supcilio spernis regalia toruo
Imperia. ab demens. tu blandimēta minasqz
Despicias. z surda perstas immobilis aure
Tu populo spoliās urbem. tu iunge regem
Militibusqz ducem. duce Cyrenensia regna
Et miseremur adhuc. z te seruate parati
Mitibz alloqmur verbis. Sen? aspice quantū
Romanū pietate valet. Mitesce parumper
Si seruire pudet. mecū regnabis. habeto
Coniugis extincte thalamos. Romana videbis

Intrepidi. nobis nihil est in morte timendum
Christigenis. quibus est aliud post funera longe
Nobilius vite genus immortalis olympo
Oppetere est iterum nasci. tormenta subire
Pro virtute pium. triplex attingit origo
Christigenis. vulgata prior. quam nascimur omnes
Semine concepti patrio cum septima fetum
Luna peragrato vel nona peregerit orbe
Altera sic natos terris per mystica transfert
Flumina. et ablutos genitrix ecclesia lacte
Nutrit ad ambrosie semper viventis odorem.
Tertia cum suprema dies mortale resoluit
Corpus. et in cineres opus hoc natura caducum
Traxit ad ethereos orbis empyrea regna
Mittit. ubi et reduces animos complectitur vlnis
Dulcibus et nitida celi pater accipit aula
Ista fides lorica mihi est adamantina. nullis
Peruis fortune iaculis. dum talibus orat
Porphyrius. tumido bilem sub pectore Cesar
Rodit. et impatiens vultus obscurat herinnys.
Et circumpositis stimulat precordia flammis
Quod Dux animi firmante deo nil territus. atra
Fronte quid atroci dudum concepta venena
Corde premis. dixit: ne pars innoxia vite
Ulla tue dignum venia te reddere possis
Incipe. rumpe moras. aperi crudelia tandem
Dra. satellitibus diris mea funera manda.
Membra iube lanianda seris. in litore spargi.
Defuncti careamus humo. careamus harena.
Corpora iacent monstris laceranda marinis
Discite crudeli proceres servire tyranno
Rege sub ingrato. sub iniq principis umbra
Seruitus emit mors obscurissima legis ff 19

Rumpiur inflatum pectus. mentisq; supbe
Nec frenare potest nec dissimulare furorem
Cesar. in extremis ardet iam faucibus ira
Nō aliter q̄ cum sicco sub fomite dormit
Ignis et afflatu crebro excandescit. et aura
Exilit. et tremule rutilant p̄ nubila flamme
Ferte citi p̄cul hinc hominē. date vincula clamat
Cumq; suo totā domino iugulate cohortem
Que ducis infecti traxit cōtagia. finem
Sacrilegis dabit ista dies. Per numina iuro
Per Jouis eternū imperiū. fulmenq; trifidū
Ibitis ad lethen. stygiasq; videbitis undas
Dux et tota cohors missis ad colla catenis.
O funesta dies o lamentabile tempus
O furor. o rabies. o detestabile virus
O dolor. o regū impietas. o mortua virtus
Ducif. et longa p̄perant ad funera pompa.
Uentū erat ad littus. cū dux fortissimus egros
Alloquitur comites turbataq; pectora firmat.
O socij mecum terre pelagiq; labores
Experti totiens. lōgeq; pericula passi
Militie. quid vos terret presentia mortis.
Que celerem cursu Zephyrū volucraq; sagittā
Uincit. ubi fortes animi generosaq; virtus
Londaq; ad horrendos nūq; p̄territa casus?
Ponite trifidiam rectos attollite vultus
Lernite p̄petuo fulgentē lumine mundū
Ethereaq; domos animis ea patria nostris?
Et quid feminea pauide formidine frontes
Despiciunt terras. hodie veniemus in astra.
Sic ait. et Christo sacrum peana canentes.
Accipiunt altos promissis ceruicibus enses
O mors clara virū vita p̄stantior. olim

Menia. 7 incedes latiam regina p urbem
Quod tua gētilis. quondā Cleopatra tumultu
Ambūte Actiaco tu Cesare digna marito
Accipe. largimur. sine bello 7 sanguine regnū
Sic ait 7 ceco languet Maxentius igne
¶ Illa velut dorsū medijs in fluctibz ingens.
Uapulat. assidujs 7 nūqz vincitur vndis
Desine plura. nefas iterū me nubere dixit
Nupsim⁹. inserto nuptā man⁹ indicat auro
Et mihi nūc alacres nitidis puiua mensis
Virg socerqz parant. hodie subitura mariti
Limen. 7 e tenebris claros aditura penates.
Nec suz dura. fidē seruo. Tu sanguine gaudes
Nō ego. tu tanti sceleris durissim⁹ auctor.
¶ Nec vbi dicta. vidēs atrox imota tyrānus
Pectora nec precibz flecti nec verbere frangi
Spe veneris posita. iubet a lictore necandam
Necropolim duci. pullo velata cucullo
Atqz capistratis manibz de carceris antro
Trudif. ambigua faciente crepuscula nocte.
Emonius Chiron media iā parte sub vmbraz
Iuerat. 7 lede funestā pignora noctem
Here voluebant piceo. niger hesperus ore
Pallidulo tristi p celum ascendere vultu
Uisus. ab aspectu sceleris noua luna nefandi
Cornua subtraxit. nubes teterrima clausit
Ethereos ignes 7 conscia sydera morti.
Audite halcyones grauibz lamēta querelis
Spargere p littus. mestosqz ad funera cantus
Edere. 7 equoreas volucres dare flebile carmen
Est locus ad boreā pelagi porrect⁹ ad vndas
Densa vbi syluestre faciunt spineta recessum.
Trecqz in medio. crebris ibi extra sepulchris

Surgit. 2 in tumulos fosse cumulant harena.
Sacra cadaveribus tellus. polyandron Dellas
Uoce vocat patria. nudis passim ossibus albes
Uiticis umbrifus ager grauibuscq; cicutis
Et nigris ebulli baccis 2 olente Sabuco
Camp⁹ iners 2 sepiuagis dom⁹ apta colubris.
Dus ingressa locos durus dum brachia lictor
Exedit inuertens manicas. dūq; explicat ensem.
Sanguineū. virgo celum suspexit 2 ignes
Ethereos. talisq; deum sermone precata est.
O pater exiguas tanto pro munere grates
Soluimus. ingētes autem debere fatemur
Tu grauib; pressam tenebris in clara vocasti
Lumina. tu manes. tu das superare tyrannū.
Et modo tā vario functā discrimine tandē
Ad palmā regnūq; vocas. da numine dextro
Egressus animo faciles. reditusq; secundos
In patriā celiq; domos hanc accipe mentem.
Et prolem ne sperne tuam de fauce reuulsam
Ditis. 2 oranti famule tua limina pande.
Et si quādo memor. quisq; certaminis huius
Implorabit opem. Pater exorabilis esto.
Finiterat subito cū vox audita p auras
Annuim⁹. securā veni. Tum poplite flexo
Et crucis explicata p pectus imagine lictor
Uerberat orantē gladio. Pro cede cruenta
Lac niueum fluxit. tellus incanduit albo
Sanguine. lingua deū neruis delusa recessis
Personat. 2 moriēs s̄ba impfecta relinquit
Lesa solo facer atq; in celum vita recessit
q Affuit ex templo super de sedibus agmen
Spirituū duplex. vnū qd corpore nudam
Suscipiat mentē. dulcisq; ad sidera cantu

Transferat. exanimis aliud qđ tolleret artus
Insolita noua luce dies in nocte refulsit
Atq; repentinū subito cū lumine fulgur
Emicuit. ceu cū frangit cana nubila fulmen
Lū gravis ardentē succēdit Julius estum
Euolat attonitus lictor. trepidiq; ministri
Corripuere fugam. Toto symphonia celo
Spargitur. 7 mixta vocū dulcedine carmen
Astra petit. sensimq; abiens discedit ab aure.
Uisq; per celi tractus ascendere nubes
Lucida. persimilis soli. lucentior astro
Luciferi. 7 claro rutilantē lumine caudā
Ducere 7 ignifero ferri vltra sydera cursu.
Et caput insertare polo. patuere tonantis
Atria. curuatus leto pater obuia vultu
Brachia diffundēs reduci dedit oscula nate.
Et triplici clarā radiauit sydere frontem.
Altera spiritūū legio collegit ab hortis
Balsama iudeis. aloes. myrrheq; liquorem.
Ablutosq; vadis artus. 7 odorib; vinctos
Aereum per iter rubri trans equora ponti
In montes arabū summeq; cacumina Sine
Transiit. 7 corp^o pario clausere sepulchro
Qđ superū fecere manus. Opobalsama semp
Marmor. odoratū sudat. qđ egra iuuantur
Corpora. difficiles isto ceromate morbos
Indigene pellūt. sacros Alabastra liquores
Atq; salutare lachrymas. oleiq; fluentis
Accipiunt guttas. mēbris honor iste sepultis.

¶ Secūde parthenices opus diuinū Colo-
nie imp̄sum in edito Quētelianis. Anno na-
tūritatis dominice. M. cccc. xij.